

BUDGET

KOPPEL

KIDS

WERK

PENSIOEN

**1 vrouw op de 2 krijgt
het financieel moeilijk
na een relatiebreuk**

Ja, ik wil OF LIEVER NIET?

Dit levert trouwen of samenwonen financieel op

DOOR TE TROUWEN WORDT ER HET ÉÉN EN ANDER FINANCIËEL GEREGELD. MAAR WAT ALS JE WETTELIJK OF FEITELIJK SAMENWOONT? HIER LEES JE WELK STATUUT WAT OPLEVERT.

M.m.v. Notaris Eric Spruyt, docent HUB Brussel en Fiscaal expert Peter Verbanck.

kunnen samenwonenden de goederen waarvan ze het bezit kunnen bewijzen, de inkomsten uit die goederen en de inkomsten uit hun arbeid behouden. Goederen waarvan je de eigendom niét kunt bewijzen, zijn wettelijk gezien van allebei. Daarop kun je dus bij een eventuele scheiding geen aanspraak maken. Wat wél bestaat, is de **bescherming van de gezinswoning**. Stel dat je in het huis van je partner woont, maar geen mede-eigenaar bent. Dan kan je partner het huis niet zomaar verkopen, verhuren of wegschenken zonder jouw toestemming. Stel dat je samen een huis koopt en jij betaalt meer dan je partner. Dan kun je dit laten opnemen in een onderhandse akte. Je kunt je door een notaris laten bijstaan, al is dit niet verplicht. Je bepaalt dan hoe die ongelijkheid later kan worden rechtgetrokken. Veel koppels laten zo opnemen dat bij een breuk de partner die meer betaalde ook meer krijgt bij de latere verkoop van het huis.

>> Als je feitelijk samenwoont

Onvermijdelijk ontstaan er tussen feitelijk samenwonenden na verloop van tijd 'banden': je hebt een gemeenschappelijke rekening, draagt beiden bij tot het huishouden, je huurt samen, hebt samen een eigendom of je woont in bij de partner-eigenaar of hij bij jou. Als er problemen ontstaan, moet je die oplossen met het 'gemeen recht', de algemene juridische spelregels. Een voorbeeld: als één van beide partners niet kan bewijzen dat een bepaalde eigendom van hem is, dan zal men veronderstellen dat het van jullie beiden is en wordt het verdeeld. Bij juridische discussies beslist de rechter.

WIE ERFT ER ALS JE PARTNER OVERLIJDT?

>> Als je getrouwd bent

In een huwelijk erft de langstlevende partner. De successierechten liggen laag.

>> Als je wettelijk samenwoont

Pas in 2007 werden de erfenisrechten voor **wettelijk** samenwonenden geregeld. Het wettelijke erfrecht is wel beperkt en slaat alleen op het vruchtgebruik van de gezinswoning en de daarin aanwezige huisraad. M.a.w. de langstlevende wettelijk samenwonende kan levenslang in het huis van de partner of het huis dat je samen met je partner bezat, blijven wonen. Wil je je partner meer dan vruchtgebruik geven, dan moet je een testament laten opstellen. Een tip: koop je samen een huis, laat dan bij de notaris meteen **een beding van aanwas (of tontine)** opnemen: hiermee laat je je partner bij je overlijden jouw aandeel van het huis na. Op die manier is er geen sprake van een erfenis en vermijd je veel administratieve rompslomp. Een ander voordeel: de erfgenamen van de gestorven partner (kinderen en/of ouders) kunnen hun erfenis niet opeisen en de overlevende partner uit huis zetten.

• WAT IS WETTELIJK SAMENWONEN?

Je woont wettelijk samen wanneer je een verklaring van wettelijke samenwonen hebt ondertekend in aanwezigheid van de ambtenaar van burgerlijke stand.

• WAT IS FEITELIJK SAMENWONEN?

Wanneer je een relatie hebt en samenwoont, maar niet getrouwd bent of wettelijk samenwoont. Hiervoor bestaat geen wettelijke regeling. Je hebt dus geen rechten, maar ook geen plichten.

WAT GEBEURT ER MET JE EIGENDOMMEN ALS JE PARTNER JE VERLAAT?

>> Als je getrouwd bent

Als je geen huwelijkscontract afsluit, trouw je in gemeenschap van goederen. Dat wilt zeggen dat alleen je voorhuwelijks bezittingen, schenkingen en erfenissen van jou zijn. Bij een scheiding worden jullie gezamenlijke eigendommen netjes in tweeën verdeeld. Vergelijk het met een schip dat wordt bestuurd door twee kapiteins. Je kunt een rekening openen op jouw naam, maar zelfs dan kan je man geld van die rekening opnemen. Misbruik is dan al-

tijd mogelijk: hij kan bijvoorbeeld een Ferrari kopen met jullie geld. Je kunt dan wel naar de rechtbank stappen en dat aanvechten, maar in de praktijk gebeurt dat heel weinig. Wil je niet alles delen, dan trouw je met scheiding van goederen en moet je naar de notaris. Er zijn verschillende gradaties van scheiding van goederen mogelijk. Na een scheiding neem je dan gewoon je eigendommen mee.

>> Als je wettelijk samenwoont

Voor wettelijk samenwonenden bestaat een beperkt stelsel van scheiding van goederen: volgens de wet

>> Als je feitelijk samenwoont

Voor feitelijk samenwonenden is er geen automatisch erfrecht. Als ze van elkaar willen erven, moeten ze dit dus zelf regelen en een testament maken. Anders is het wanneer feitelijk samenwonenden samen een huis hebben gekocht. Ook dan kun je bij de notaris een beding van aanwas of tontine (zie wettelijk samenwonen) laten opnemen.

WIE BETAALT DE SCHULDEN?

>> Als je getrouwd bent

Als je getrouwd bent zonder scheiding van goederen, dan delen jullie alle bezittingen, dus ook de schulden. Wil je niet opdraaien voor zijn schulden, dan moet je trouwen met scheiding van goederen en dit laten vastleggen bij de notaris. Dit doe je zeker wanneer je partner een eigen zaak of een risicovol beroep heeft.

>> Als je wettelijk samenwoont

Jullie zijn allebei aansprakelijk voor jullie gezamenlijke schulden én de schulden van jullie kinderen, als die te maken hebben met het huishouden en het samenleven (bv. elektriciteits- en telefoonrekeningen, leningen, afbetalingen...). Ook fiscale schulden kunnen op de samenwonende of getrouwde partner worden verhaald.

>> Als je feitelijk samenwoont

Schuldeisers kunnen je niet aanspreken op de schulden van je partner, zelfs niet wanneer die verband houden met het huishouden of de opvoeding van de kinderen.

WIE BETAALT DE ALIMENTATIE?

Hij werkt voltijds en verdient goed zijn boterham. Jij blijft (deeltijds) thuis en zorgt voor het huishouden en de kinderen. Maar nu sta je er plots alleen voor. Heb je recht op een deel van zijn geld?

>> Als je getrouwd bent

WOON JE FEITELIJK OF WETTELIJK SAMEN? SLUIT EEN SAMENLEVINGSCONTRACT AF!

Hiervoor stap je naar de notaris. Het is verboden om een strafbeding aan dit contract te koppelen. Je mag dus niet opnemen dat de ene partner de andere onderhoudsgeld of een verbrekingsvergoeding moet betalen wanneer de samenwoning wordt verbroken. Je mag wel een beperkt overbruggingsbedrag afspreken voor de behoeftige partner (die bijvoorbeeld thuis is gebleven om voor de kinderen te zorgen).

Wat komt er in een samenlevingscontract?

- De regeling die jullie samen hebben uitgewerkt over wie hoeveel bijdraagt in de kosten van het huishouden. Wat komt er op de gezamenlijke rekening en wat wordt hiermee gefinancierd? Je kunt de bijdrage van elke partner specifiek vermelden.
- Een opsomming van de goederen die onverdeelde eigendom en dus niet persoonlijk zijn.
- Wat er gebeurt wanneer de samenwoning wordt beëindigd. Zo kun je een vergoeding regelen voor de partner die niet of deeltijds werkt om voor het huishouden en de kinderen te zorgen (meestal de vrouw).
- Heel omstreden is het afspreken van een afscheids- of verbrekingsvergoeding als er een einde komt aan de samenwoning.

Meer info over de verschillende statuten vind je op de website van de Koninklijke Federatie van het Belgische Notariaat (www.notarissen.be). Je kunt er allerlei brochures downloaden. Bellen kan naar 02/505.08.11.

Als jullie scheiden met onderlinge toestemming, praat je tijdens de onderhandelingen ook over alimentatie. Het gebeurt wel heel zelden dat een man alimentatie of iets dergelijks betaalt voor zijn vrouw wanneer er geen kinderen zijn. Bij een vechtscheiding wordt dit meestal wel geëist.

>> Als je wettelijk of feitelijk samenwoont

In een samenlevingscontract worden soms afspraken gemaakt over onderhoudsgeld. Dit gebeurt vooral wanneer één van beide partners minder werkt en/of verdient om voor het huis-

WAT GEBEURT ER MET DE BANKREKENINGEN NA OVERLIJDEN?

Marie-Thérèse Baert, Bank van De Post: "Tot voor kort waren banken wettelijk verplicht om meteen na het overlijden van je partner zijn rekening en bankkluis te blokkeren. Maar in 2009 is er een wet gestemd die de wettelijke partner (als je getrouwd bent of wettelijk samenwoont) toestaat om de helft van de sommen op alle geblokkeerde gemeenschappelijke zicht- en spaarrekeningen op te nemen. Dit bedrag is wel begrensd tot € 5.000. Opletten dus!"

WIST JE DAT...
als je samenwoont en niet voor elkaars schulden wilt opdraaien of als de deurwaarder beslag dreigt te leggen op jullie goederen, je er goed aan doet om te bewijzen wat van jou is? Dit kan door facturen op jouw naam te bewaren. Je kunt ook de notaris vragen om een officiële inventaris op te maken van jullie afzonderlijke bezittingen.

Heeft je partner een eigen zaak? Trouw dan zeker met scheiding van goederen!

BETALEN GETROUWDE KOPPELS MEER BELASTINGEN?

Peter Verbanck: "Sinds het aanslagjaar 2005 maakt het voor de personenbelastingen geen verschil meer of je getrouwd bent of wettelijk samenwoont: je krijgt één belastingaangifte en ontvangt samen één belastingafrekening. Feitelijk samenwonenden worden door de fiscus als alleenstaanden beschouwd: zij moeten wél nog afzonderlijk een belastingaangifte invullen. Dit is niet echt een fiscaal voordeel. Tot voor kort waren er bepaalde leemtes in die wetgeving waardoor feitelijk samenwonenden wél fiscale voordelen hadden, maar de wetgever heeft intussen de meeste misbruiken onmogelijk gemaakt. Een voorbeeld: vroeger konden feitelijk samenwonenden met kinderen in bepaalde gevallen allebei de kinderen ten laste nemen, maar dat kan nu niet meer. Ik zou nu durven zeggen dat wettelijk samenwonen en getrouwd zijn fiscaal voordeliger is. Er is maar één uitzondering en dat is invordering. Stel dat je getrouwd bent of wettelijk samenwoont met een man die een eigen zaak heeft. Dan ben jij als echtgenote ook aansprakelijk voor de fiscale schulden

van je partner. De fiscus kan m.a.w. een vrouw verplichten de fiscale schulden van haar man te betalen. Zij kan dan wel een bezwaar aantekenen tegen die aanslag."

Meer lezen? Download de folder via <http://fiscus.fgov.be> of surf naar <http://www.belgium.be/nl/familie/koppel/samenwonen/belastingaangifte>.

5 GELDFOUTEN

*Een man is géén
financieel plan*

DIE VROUWEN MAKEN

IN TEGENSTELLING TOT VROEGER ZIJN VROUWEN EEN STUK ONAFHANKELIJKER VAN HUN MAN, OOK FINANCIËEL. MAAR NOG TÉ VAAK LATEN ZE GELDZAKEN AAN HEM OVER: NIET DOEN!

1

Je hebt geen eigen rekening

Het is niet omdat je 'samen' bent dat je ook alle geld in één pot moet gooien. Sta op je financiële onafhankelijkheid, met je eigen rekening, je eigen bankkaart, je eigen kredietkaart, je eigen uitgaven... Waarom geen drie rekeningen: één voor hem, één voor jou en één gezamenlijke? Maak duidelijke afspraken over wie wat inbrengt in het huishoudbudget.

Hij doet alle bankzaken

Geen idee hoeveel er elke maand binnenkomt, hoeveel maandelijkse kosten jullie hebben en hoeveel jullie voor jullie huis en verzekeringen betalen? Zorgen dat je op de hoogte bent, is géén teken van wantrouwen, maar gewoon gezond verstand. Laat hem ook niet zomaar alle beslissingen nemen. Zelfs als je er weinig verstand van hebt en geldzaken je niet interesseren, dan nog moet hij jou betrekken bij alle grote beslissingen.

2

Je weet niet hoe het allemaal werkt

Hij betaalt alle rekeningen en beheert jullie geld. Dat is misschien wel makkelijk, maar op lange termijn eerder nadelig. Je hebt geen benul waar jullie geld naartoe gaat en wat hij ermee doet. Het is niet leuk om aan te denken, maar wel een realiteit: misschien sta je er ooit weer alleen voor en dan moet je je eigen bankzaken kunnen beheren. Dus leer zo snel mogelijk hoe het financieel allemaal werkt.

3

Niks op papier

Maak duidelijke afspraken over jullie financiën en zet die ook op papier, in een samenlevings- of een huwelijkscontract. Heeft hij een afspraak met jullie bankdirecteur, de notaris of een financieel expert: ga mee! Zorg dat hij geen grote sommen van jullie bankrekening kan gebruiken voor aankopen of beleggingen zonder jouw toestemming. Zo kom je later niet voor leuke verrassingen te staan.

4

Je denkt niet aan later

In veel gezinnen is de man de kostwinner, degene die het meeste geld binnenbrengt, vaak met onderlinge toestemming. Geen probleem, maar dek je in voor later: denk aan je pensioen en begin nu met een pensioenspaarplan. Een man is geen financieel plan, en bij een scheiding of een breuk komt veel ellende kijken, niet in het minst financieel. Zorg ook voor een degelijke levensverzekering en een testament.

5

WIE BETAALT WAT IN HET HUISHOUDEN?
EN HOEVEEL? ER WORDT HEEL
WAT AFGERUZIED OVER GELD.
DE OPLOSSING: DUIDELIJKE AFSPRAKEN!

BETAAL

jij OF hij?

Alles in één pot

Jullie delen alles : jullie hebben één bankrekening waarop jullie allebei al jullie inkomsten storten.

HET VOORDEEL Er is geen discussie over wie wat betaalt en wie hoeveel bijdraagt.

HET NADEEL Om ruzies te voorkomen, is het belangrijk dat jullie er dezelfde mening over geld op nahouden. Eén rekening heeft ook als gevolg dat jullie over elke uitgave oeverloos kunnen discussiëren en/of ruziën.

DE OPLOSSING Open allebei een tweede rekening. Noodzakelijke kosten worden betaald via jullie gemeenschappelijke rekening. Alle extraatjes betalen jullie met het geld van de tweede rekening. Het voordeel: je hebt de zekerheid dat jullie altijd geld genoeg zullen hebben voor de noodzakelijke kosten en je hebt toch de vrijheid om aankopen te doen zonder inmenging van de ander. Een ander voordeel: als je een rekening hebt op je eigen naam, heb je meteen geld ter beschikking wanneer je partner overlijdt of bij je weggaat.

Ieder het zijne

De ene keer betaal jij de rekeningen, de volgende keer doet hij het.

HET VOORDEEL Jullie vertrouwen elkaar volledig. Jullie devies is: in de liefde wordt er niet geteld. Een budgetplan hebben jullie niet. Jullie betalen wat er moet worden betaald en kopen wat jullie willen, los van elkaar.

HET NADEEL Wat gebeurt er wanneer het jullie financieel minder voor de wind gaat? Wat wanneer jullie opgebouwde financiële evenwicht begint te wankelen en je het gevoel hebt dat jij steeds meer voor de rekeningen moet opdraaien?

DE OPLOSSING Een gemeenschappelijke rekening hoeft niet, als jullie dat niet willen. Begin wel met de sommen te noteren die jullie allebei uitgeven voor het huishouden: wie deed laatst de boodschappen, wie betaalde de rekeningen? Zo weet je meteen wie de volgende keer aan de beurt is om de huur te betalen.

Wie meer verdient, betaalt meer

Jullie hebben allebei een eigen bankrekening én een derde rekening die op jullie beide namen staat. Met die derde rekening betalen jullie alle huishoudelijke kosten. Op basis van jullie salaris hebben jullie afgesproken wie hoeveel inbrengt. Wie meer verdient, geeft ook meer af.

HET VOORDEEL Jullie betalen allebei volgens jullie mogelijkheden. Zo blijft het geld dat jullie maandelijks overhouden voor eigen uitgaven of om te sparen min of meer gelijk.

HET NADEEL De verdeling kan voor onvrede zorgen wanneer de ene veel meer begint te verdienen dan de andere, en procentueel dus meer geld overhoudt dan de minstverdienende. Stel dat hij carrière maakt en jij halftijds gaat werken om voor het huishouden en de kinderen te zorgen, dan blijft er voor jou veel minder 'eigen' geld over dan voor hem.

DE OPLOSSING Bekijk jullie bijdragen voortdurend en pas ze aan de veranderende omstandigheden aan. Werk niet volgens een percentage loon dat je afstaat, want dat is in het nadeel van de minstverdienende. Het is eerlijker om de hoeveelheid 'zakgeld' min of meer gelijk te houden.

GOED GELDGESPREK

- Het gebeurt heel zelden dat man en vrouw ook hetzelfde denken over geldzaken. Vermijd daarom ruzies en praat erover. Zeg hem dat hij te veel zakgeld aan de kinderen geeft. Omgekeerd moet je ook aanvaarden dat hij kritiek heeft op jouw uitgaven.
- Jullie moeten wél aanvaarden dat wat de ander doet met zijn geld, zijn zaak is, behalve wanneer het nadelig is voor jullie huishouden en jullie bijvoorbeeld geen vakantie meer kunnen betalen.
- Gebruik tijdens ruzies geld nooit als chantage- of afkoopmiddel.
- De manier waarop jullie nu jullie geld beheren,

past bij jullie huidige levensstijl en noden. Heb jij het gevoel dat jullie levensstijl, behoeftes of uitgavenpatroon zo veranderd is dat jullie geldbeheer niet meer voldoet, dan moet je dit in overleg aanpassen.

- Het is een goed idee om over geld te praten, ook puur hypothetisch. Wat doen jullie bijvoorbeeld wanneer één van jullie morgen de lotto wint? Wat doen jullie met een erfenis : verdelen of bijhouden? Wie neemt wat mee na een scheiding?
- Verberg financiële moeilijkheden NOOIT voor je partner. Samen komen jullie sneller tot een oplossing. ■

KOPPEL

SLIMME ADRESSEN

Koppel

MEER INFO OVER DE VERSCHILLENDE STATUTEN

>> **Nederlandstalige notarissen:** www.notaris.be/huwen-samenwonen. Je vindt er alle info en kunt brochures downloaden. Koninklijke Federatie van het Belgische Notariaat, 02/505.08.11.

KEN JE RECHTEN

>> **Orde van de Vlaamse Balies:** www.advocaat.be of 02/227.54.70. Contacteer de dienst voor eerstelijnsbijstand (hier krijg je een gratis eerste oriënterend juridisch advies).

GEZINSBEMIDDELING

>> Als je een rechtszaak wilt vermijden: www.bemiddeling-justitie.be of 078/15.80.84.

VERLIES VAN PARTNER (SCHEIDING OF OVERLIJDEN)

>> **BASO** (Basisadvies bij Scheiding en Ouderschap), voor advies en info na een scheiding: www.baso.be

>> **BMGK**, een vzw die gescheiden mensen wil informeren en helpen: www.bmgk.org of 09/225.06.52, Jean Baptist Guinardstraat 34, 9000 Gent.

>> Op www.alleenstaandeouder.be vind je alle praktische info en links naar organisaties.

OVERLEVINGSPENSIOEN

>> Ga na of je recht hebt op een overlevingspensioen bij de **Rijksdienst voor Pensioenen:** www.rvponp.fgov.be, bel de gratis groene lijn, 0800/50 246, Zuidertoren, 1060 Brussel of kom naar een pensioenpunt in je buurt.

